

**Комунальний заклад вищої освіти  
«Дніпровська академія неперервної освіти»  
Дніпропетровської обласної ради»**



## **МАТЕРІАЛИ**

**Всеукраїнської науково-практичної  
конференції з міжнародною участю**

# **«ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ: ІСТОРІЯ ТА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ»**

**17 грудня 2019 року**

**м. Дніпро**

міжособистісному спілкуванні, основними причинами чого можуть стати конфлікти між дітьми, непорозуміння учнів з батьками, друзями, учителями, оточуючими. Широкий спектр проявів психологічного та емоційного насильства, якими можуть стати ігнорування, приниження, погрози, недоброзичливе ставлення вимагає системної роботи в межах шкільного освітнього простору з метою їх запобігання або вчасної реакції на можливі проблемні ситуації. Педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти повинні вміти виявляти небезпечні ситуації, передбачати і нівелювати їх. Вони мають бути обізнаними з механізмами реагування, процедурами втручання, запроваджуючи їх у разі виникнення проблемної ситуації. У таких випадках важливо діяти оперативно, чітко розмежовуючи пріоритети в діях стосовно конкретної ситуації. Адже кожна проблемна ситуація (конфлікти між учнями, агресія з боку батьків, опікунів, учителів тощо), якщо не вдалося її уникнути, має бути розв'язаною оптимально, у найкоротший термін.

Отже, сучасна школа має стати безпечним простором для навчання, виховання і розвитку особистості, де кожен учасник освітнього процесу відчуватиме атмосферу фізичного і психологічного комфорту, позитивне ставлення до себе та інших людей. Для цього треба вчити дітей уникати конфліктів, творчо розв'язувати відкриті задачі, знаходити вихід зі складних життєвих ситуацій. А держава і суспільство мають дбати про створення в закладах загальної середньої освіти та поза ними безпечного гуманно-розвивального середовища.

#### **Список використаних джерел:**

1. Державна соціальна програма «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини», на період до 2021 року (постанова № 453 від 30 травня 2018 року. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2402-14/ed20120601> (дата звернення: 21.12.2018)
2. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. Київ. 2018. 56 с.

**ПРОКОПЕНКО ІВАН ФЕДОРОВИЧ**

## **ПІД ЗНАКОМ СКОВОРОДИ: ТРАДИЦІЯ І СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Педагогічній освіті в Україні дуже поталанило, бо за часи незалежності вона розвивається під знаком видатного філософа і не менш видатного педагога – Григорія Сковороди. У цьому році Харківський національний університет імені Г.С. Сковороди відмічає свій 215-й рік з дня свого заснування, а післядипломна освіта Дніпропетровщини - 80 років, у які, наче на електронному носії, вмістилась уся наша спільна багатовимірною історія. Отже, це є приводом ще раз згадати про такий духовний скарб, яким є спадщина Г.С. Сковороди. На буремному початку 21-го сторіччя здобутки і культурні досягнення 18-го та 19-го століть не зникають з горизонту, а навпаки, випростовуються в усій їхній величі, яку можна побачити, мабуть, не тільки у горизонті історичного часу, а й також – на відстані долоні, простягнутої крізь віки новій генерації свободолюбних українців, гідних високого звання сковородинівців.

Безперервну педагогічну освіту можна розглядати на інституційному рівні, у площині педагогічної теорії і практики і не в останню чергу – на матеріалі професійної біографії українського учителя, самореалізація якого відбувається в рамках формальної, а ще більше – неформальної освіти. Поєднати ці дві сфери – надзвичайно важливе завдання для сучасної педагогічної освіти, особливо – післядипломної.

В сучасних умовах, коли навіть у благополучних країнах Європи дається взнаки дефіцит шкільних вчителів, треба підіймати престиж педагогічних професій. Актуалізація педагогічних ідей Сковороди, на мою думку, є ресурсом, який недооцінюється не тільки політиками, а й педагогічною громадськістю. Передусім я хочу наголосити на значущості цього ресурсу для національно-патріотичного і світоглядного виховання сучасного українського учителя. Адже пасіонарність Сковороди, випромінювання його думки є одним

з чинників духовного оновлення України. Бути його спадкоємцем його ідейної спадщини вартує більше, ніж будь-які інші звання і нагороди, але це накладає також велику відповідальність на тих, хто користується цими скарбами на благо співвітчизників, а через них – на благо усього людства. Ті науковці і педагоги-практики, які стояли у витоків Дніпропетровської післядипломної педагогічної освіти і ті, що віддано працюють на педагогічних ланах тепер, гідно підтримують це звання, і зростаючи під променями думки Сковороди і передаючи живий вогонь думок великого філософа нащадкам. Дозвольте мені абстрагуватись від конкретних персоналій і зосередитись на ідеально-типових рисах сквородинівців. Безперечно, до їх кола входять учні та послідовники українського Сократа, що згуртувались навколо нього ще за часи життя. Вони були першими охоронцями і популяризаторами його спадщини.

Але, коли йдеться про сквородинівців у трансісторичному значенні, мається на увазі щось більше за безпосередню причетність до цього вузького кола. Вони є активними носіями та продовжувачами сквородинівської традиції. Сковородинівців об'єднує відданість ідеалам свободи і гуманізму, відстоювання цінностей християнської етики. Почесне звання сквородинівця має екзистенціальний смисл, адже жити за Сковородою означає обирати непростий шлях відповідальної незалежності та служіння не абстрактному людству, а конкретним людям, тобто близьким і віддаленим співвітчизникам, бо тільки через них стає можливим діалог з представниками інших культур. Як відомо, Сковорода полюбляв вести бесіди на етичні теми з «подорожніми» мовою, доступною кожному, не втрачаючи при цьому високого філософського напруження таких діалогів.

Отже, сквородинівець вже за своїм визначенням має бути просвітником, Вчителем у високому значенні цього слова. Освітні заклади, особливо педагогічні університети виконують місію продовження і розвою сквородинівської традиції. Можна без перебільшення сказати, що упродовж усієї 215-літньої історії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди ця традиція попри історичні складності та тоталітарні

ідеологічні упередження ніколи не переривалась. Під знаком Сковороди в незалежній Україні сформована нова генерація вчителів-сковородинівців, вірних ідеалам свого видатного наставника.

## **ПРЯДКА-ІЩЕНКО АННА ВОЛОДИМИРІВНА**

### **СТИЛІ КЕРІВНИЦТВА ЗАКЛАДОМ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Соціальна й економічна ситуації в країні, поглиблення процесів демократизації, глобалізації, інформатизації та технологізації спричинили необхідність змін в освіті, які потребують переходу керівників закладів загальної середньої освіти до лідерства, як до найвищого якісного рівня управління.

Лідер в освіті розглядається як особа або організація, яка здійснює діяльність у сфері освіти, спрямовану на її розвиток, а досягнення та результати цієї діяльності служать взірцем для інших. Під лідерами в освіті традиційно розуміють управлінський персонал навчальних закладів – працівники, трудова діяльність яких спрямована на реалізацію управлінських функцій. В закладах загальної середньої освіти до управлінського персоналу належать директор та заступники директора [2, с. 354].

Питання вибору ефективного стилю керівництва особливо гостро постало в останні роки. Безперечним залишається той факт, що особистості директора закладу та його заступників мають вплив на інші особистості. Наочним прикладом ставлення директора школи до демократії і правопорядку, який у повній мірі проявляється в процесі управління загальноосвітніми навчальними закладами, є стиль його роботи.

Звернемося до визначення стилю керівництва. На думку Л.Е.Орбан-Лембрик [5, с. 177], стиль керівництва – це система принципів, норм, методів і прийомів впливу на підлеглих з метою ефективного здійснення управлінської діяльності та досягнення поставлених цілей. Л.М.Кравченко[4, с. 24] розуміє